

Sygn. akt I ACa 158/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Ewa Tkocz (spr.)
Sędziowie :	SA Piotr Wójtowicz SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Agnieszka Szymocha

po rozpoznaniu w dniu 21 lipca 2017 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa A. K. (1) i M. K.

przeciwko K. S.

przy interwencji ubocznej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S.

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 23 maja 2016 r., sygn. akt I C 99/13

- 1) zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 3. o tyle, że zasądzoną nim kwotę podwyższa do 4 800 (czterech tysięcy ośmiuset) złotych;
- 2) w pozostałej części apelację oddala;
- 3) zasądza od powoda na rzecz pozwanego 3 600 (trzy tysiące sześćset) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego;
- 4) zasądza od powódki na rzecz pozwanego 2 640 (dwa tysiące sześćset czterdzieści) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Ewa Tkocz	SSA Piotr Wójtowicz
-------------------------------------	---------------	---------------------

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Częstochowie zasądził od pozwanego K. S. na rzecz:

- powódki A. K. (1) 120.000 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 11 marca 2013r. oraz 1.205,55 złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a w pozostałej części oddalił powództwo i zniósł wzajemnie koszty pomiędzy powódką a interwenientem ubocznym,
- powoda M. K. 60.000 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 11 marca 2013r., a w pozostałej części oddalił powództwo znosząc wzajemnie koszty procesu pomiędzy powodem a pozwanym oraz interwenientem ubocznym.

Sąd ten nakazał także pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie 9.000 złotych z tytułu nieuiszczonych kosztów sądowych.

Zasądzone na rzecz powodów kwoty stanowiły zadośćuczynienie w rozumieniu art. 446 § 4 k.c. za skutki wypadku z dnia (...), za który odpowiedzialność ponosi pozwany K. S., w wyniku którego poniósł śmierć A. K. (2), syn powódki i brat powoda.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli powodowie A. K. (1) i M. K. zarzucając naruszenie art. 481 § 1 k.c. w związku z art. 455 k.c. przez niewłaściwe przyjęcie daty wymagalności roszczenia na dzień wniesienia pozwu i na tej podstawie domagali się zmiany początkowego biegu odsetek ustawowych na dzień (...), tj. na dzień wypadku lub na dzień 19 września 2012r., tj. na dzień wydania wyroku karnego skazującego K. S. za niedopełnienie obowiązków polegających na zapewnieniu bezpieczeństwa pracy podległych pracowników w wyniku czego poniósł śmierć A. K. (2).

Powódka A. K. (1) domagała się nadto zmiany wyroku przez zasądzenie od pozwanego na jej rzecz 14.417 złotych z tytułu kosztów zastępstwa procesowego w miejsce kwoty 1.205,55 złotych.

Pozwany K. S. w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie „solidarnie od powodów” kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja powoda jest nieuzasadniona zaś apelacja powódki zasługuje na częściowe uwzględnienie odnośnie do rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia i wnioski Sądu pierwszej instancji dotyczące przyczyn i skutków wypadku jakiemu uległ A. K. (2), syn powódki i brat powoda, a także zasad odpowiedzialności pozwanego i przyjmuje je za własne.

Ponieważ w toku postępowania apelacyjnego nie zachodziła potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego ani nie dokonano zmiany ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, a w apelacji nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń, Sąd Apelacyjny ograniczył uzasadnienie wyroku jedynie do wyjaśnienia zaskarżonej podstawy prawnej, jej wykładni i przytoczenia obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa (art. 387 § 2¹ k.p.c.).

Zauważyć trzeba, że w judykaturze istniały rozbieżności stanowisk co do określenia daty wymagalności roszczeń o zapłatę zadośćuczynienia. Zostały one omówione w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z 18 lutego 2011r. w sprawie I CSK 243/10, w którym jednocześnie wyrażono pogląd, że terminem od którego należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę może być, w zależności od okoliczności sprawy, zarówno dzień poprzedzający wyrokowanie o zadośćuczynienie jak i dzień tego wyrokowania. W uzasadnieniu przywołanego orzeczenia zwrócono uwagę na ugruntowane przez judykaturę stanowisko, że odsetki według stopy ustawowej należą się za samo opóźnienie w spełnieniu świadczenia i stanowią rodzaj rekompensaty typowego uszczerbku majątkowego doznanego przez wierzyciela wynikającego z pozbawienia go możliwości czerpania korzyści z należnego

mu świadczenia pieniężnego. Odsetki na podstawie art. 481 k.c. należą się jeżeli zobowiązany nie płaci należnego zadośćuczynienia w terminie wynikającym z art. 455 k.c. Nie sprzeciwia się temu okoliczność, że zasądzenie zadośćuczynienia jest fakultatywne, a jego wysokość zależy od oceny sądu oraz, że do zadośćuczynienia stosuje się art. 363 § 2 k.c.

Dlatego też w ocenie Sądu Najwyższego, zawartej w uzasadnieniu powyższego wyroku, jeżeli powód żąda od pozwanego zapłaty określonej kwoty tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od danego dnia, poprzedzającego dzień wyrokowania, odsetki należą się zgodnie z żądaniem, o ile zostanie wykazane, że dochodzona kwota rzeczywiście należała się powodowi od wskazanego przez niego dnia.

Zgodnie z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Znaczenie wezwania wierzyciela polega na tym, że z jego chwilą na dłużniku spoczywa obowiązek niezwłocznego spełnienia świadczenia. Wezwanie takie jest jednostronnym oświadczeniem woli o charakterze prawnokształtującym.

Nieuzasadniony jest zarzut skarżących jakoby z właściwości zobowiązania powstałego w następstwie czynu niedozwolonego wynikało, że odsetki za opóźnienie należą się od daty zdarzenia wyrządzającego szkodę bez potrzeby wezwania dłużnika do jego wykonania. Z charakteru świadczenia w postaci zadośćuczynienia, którego wysokość zależna jest od oceny rozmiaru doznanej krzywdy, ze swej istoty trudno wymiernej i zależnej od szeregu okoliczności związanych z następstwami szkody, wynika, że obowiązek jego niezwłocznego spełnienia powstaje po wezwaniu dłużnika. W rozpoznawanej sprawie – wobec braku wcześniejszego wezwania – mógłby to być dzień następny po doręczeniu pozwanemu odpisu pozwu. Ponieważ jednak Sąd Okręgowy zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie już od dnia wniesienia pozwu, tj. od 11 marca 2013r. – a pozwany nie zaskarżył wyroku w tym zakresie, co uniemożliwiło Sądowi Apelacyjnemu dokonanie korekty na niekorzyść powodów – apelacja jako bezzasadna w tej części nie mogła odnieść skutku.

Na częściowe uwzględnienie zasługuje natomiast zarzut dotyczący błędnego rozstrzygnięcia o kosztach procesu na rzecz powódki, zawartego w punkcie 3. zaskarżonego wyroku.

Roszczenie powódki było uzasadnione w 66,66 % i w takim też stosunku, w myśl zasady zawartej w art. 100 k.p.c., koszty procesu winny być rozliczone. Tymczasem Sąd Okręgowy uznając, że powódka poniosła je w wysokości 3.617 złotych (choć w aktach sprawy brak jest dowodu uiszczenia opłaty od pełnomocnictwa w wysokości 17 złotych) zasądził koszty w 33,34 % stawki minimalnej (3.617 złotych x 33,34 % = 1.205,55 złotych). Sąd ten nie odniósł się jednak do złożonego przez powódkę spisu kosztów, w którym opłata za czynności pełnomocnika wskazana została na 14.400 złotych przy zastosowaniu czterokrotności stawki minimalnej (k. 393).

W ocenie Sądu Apelacyjnego wskazana w spisie kosztów czterokrotna stawka minimalna nie znajduje uzasadnienia w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, a także w art. 109 § 2 k.p.c. Niezbędny nakład pracy pełnomocnika powódki oraz podjęte przez niego czynności w sprawie, jak również charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia uzasadniał dwukrotne zwiększenie stawki minimalnej, tj. do kwoty 7.200 złotych (3.600 złotych x 2). Ponieważ powódka utrzymała się z dochodzonym roszczeniem w 66,66 %, pozwany winien pokryć poniesione przez nią koszty procesu w tym stosunku, tj. w wysokości 4.800 złotych (7.200 złotych x 66,66 % = 4.800 złotych).

Z tych przyczyn zaskarżony wyrok w punkcie 3., na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., uległ zmianie zaś apelacja w pozostałej części jako bezzasadna została oddalona (art. 385 k.p.c.).

O kosztach postępowania wywołanego apelacją powoda orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. oraz § 2 pkt 5 w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (4.800 złotych x 75 % = 3.600 złotych).

O kosztach postępowania wywołanego apelacją powódki orzeczono na podstawie art. 99 i 100 k.p.c. oraz § 2 pkt 5 w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych przy uwzględnieniu, że apelacja jej była uzasadniona w około 13% (4.800 złotych x 75% = 3.600 złotych – 960 złotych = 2.640 złotych).

Brak było natomiast podstaw do uwzględnienia wniosku pozwanego o zasądzenie „solidarnie od powodów” kosztów procesu.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Ewa Tkocz	SSA Piotr Wójtowicz
-------------------------------------	---------------	---------------------